

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 Lei.
Pe jumătate de an 5 Lei.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 268.

2940—1920.

Circulară

cătră Oficiile protopopești și parohiale și cătră Onorata Preoțime parohială de sub jurisdicția Consistorului ortodox român din Arad.

Cu vreme și fără de vreme am îndemnat pe toți conlucrătorii noștri subalterni, să facă tot posibilul — nu numai în vremurile grele din trecut, ci și sub Regimul Românesc — pentru ca instrucțiunea religioasă, pe toată linia învățământului popular și secundar, să se îmbunătățească.

Instituțiunea învățământului religios, care stă și trebuie pusă la temelie a programei de activitate a Bisericii în lume, este de un interes primordial, nu numai pentru înșasi Biserica noastră, ci și pentru Statul Român. E prea de înțeles, deci, de ce Înalta Stăpânire Românească ni-a dat și până azi prețiosul său concurs moral și material, pentru ca învățământul religios, pe toată linia, să-l putem pune pe baze mai solide în viitor.

Urmând acestei bune inspirații, Onoratul Ministeriu al Instrucțiunii, prin On. Secretariat General dela Cluj, ni-a adresat o hârtie sub Nr. 33,488 Secț. VI. dd. 3 noembrie 1920, prin care ne cere măsuri mai deaproape pentru îmbunătățirea învățământului religios, mai ales la școlile primare, făcând provocare chiar la „chemarea primordială a bisericii”, de a promova educația religioasă, ca cel mai esențial factor pentru fericita îndrumare din viitor chiar și a vieții noastre publice.

Haosul grozav, în care ajung și au ajuns alte state și societăți, cari în zilele noastre au nesocotit principiile religiunii, și răvna noastră pentru a păstra temeliele credinței și ale vieții religioase în viața publică, ne fac să ne bucurăm de intervenirea organelor Statului, pentru a ajuta Bisericii la îndeplinirea chemării sale didactice-sociale în mijlocul vieții tulburate azi de înfricoșatul războiu mondial.

Aducem, deci, la cunoștință obștească aceea dorință a Înaltei Stăpâniri, ca Onorată Preoțime să catehizeze cu răvnă apostolică tineretul școlar, destinat a ne da generația de mâne a cetățenilor României-Mari. Să se iea cunoștință cu o cale și de aceea împrejurare, că prin acelaș act ministerial ni-s'au pus în prospect, în caz că s'ar neglija catehizarea, și „alte

dispoziții mai severe”, cari i-ar atinge, de sigur, pe aceia cari ar neglija datorința instrucției religioase.

Ne facem o datorie numai, când, cu acest prilej adaugem, pentru informare obștească, dispozițiunile Înaltei Stăpâniri, luate prin ordonanța Nr. 13,368—1920 Secț. VI. a Onor. Secretariat General din Cluj (publicată în Nr. 2 din 15 Aug. 1920 al „Buletinului oficial” al Ministeriului de Instrucție, Secretariatul General, Cluj), după cum urmează: „În comunele rurale, în școlile primare ale statului, elevii tuturor confesiunilor vor fi instruiți în studiul religiunii fără nici o plată sau remunerație deosebită. Aceasta pentru motivul, că elevii fac parte din rândul credincioșilor parohului, care are obligațiunea pastorală de a se îngriji în primul rând de educația lor religioasă. Iar statul, acordând preoților congrua și toate sporurile de leafă, este în drept să aștepte acest contraserviciu, fără a aștepta remunerație specială. Dacă însă parohia are capelan sau mai mulți preoți, prevederea catehizării se va repartiza între toți, proporțional conform capacității catihetilor. În comunele fără preoți, autoritatea bisericască va lua contact cu autoritățile școlare, ca învățătorii să poată fi angajați de catiheti”. — Cât pentru comunele urbane, conform autorizației primite prin acelaș ordin, Consistorul a luat deja demersuri pentru sistemizarea posturilor de catiheti stabili.

Deci, atragem atenția Onoratei Preoțimi asupra acestei îndatoriri, cu care se identifică și Autoritatea bisericască diecezană în așa fel însă, că se așteaptă o conștiințioasă împlinire a datorinței catihetice cu privire nu numai la școala primară a Statului, ci și la școlile primare profesionale ale noastre și a celor comunale, cercetate de elevi credincioși ai Bisericii noastre, cuprinzând aci și școlile de ucenici (unde sunt atari școale), cari trebuie împărțșiți de o deosebită îngrijire în ale instrucției religioase.

Urmează după toate cele premerse să concretizăm dispozițiunile de mai jos:

1. Fiecare preot din comunele rurale este îndatorat să catehizeze tineretul de școală din comuna, ce i-s'a încredințat spre păstorie. Nefacerea acestei îndatoriri va atrage după sine urmările cunoscute, din partea autorității bisericști eventual și din a celei politice.

2. Datorința catihetică trebuie împlinită în mod conștiințios, nu numai prin ținerea regulată a orelor de religiune, ci

mai ales prin străduința, de a exhausta materialul didactic întreg și, mai pe sus de toate, de a forma caracterul religios-moral, în sens creștin, al elevilor de școală.

3. De sub îndatorirea catihetică pot fi scoși numai acei preoți, cari au primit anterior dispenzațiune din partea Consistorului dela catehizare, precum și aceia, cari, evident, sunt înapți pentru aceasta chemare. Dar și preoții din categoria ultimă sunt îndatorați să catehizeze până când eventual vor fi deslegați de aceasta îndatorire de cătră Consistorul eparhial, căruia vor avea să se adreseze pe calea oficiilor protopopești concernente.

4. În cazurile, când cutare preot, din motive apreciabile, ar fi deslegat provizor — acum sau pe viitor — de îndatorirea catihetică, — instrucția religioasă revine învățătorului școlii — fie ea școală confesională ori de alt caracter, întrucât adevărații învățătorii respectivi ar fi de confesiunea noastră. Autorizarea aceasta se va da, din caz în caz, deodată cu dispenzarea respectivului preot, și anume învățătorii vor putea fi angajați în temeiul dreptului rezervat bisericii și în temeiul autorizării, exprimate în menționatele două acte ale On. Secretariat General de sub Nr. 13,368—1920 și Nr. 33,488—1920. În asemenea caz învățătorii, dela ori-care școală, sunt datori să respecte și ordinațiunile, ce le va da Superioritatea bisericască în materie de învățământ religios.

5. La tot cazul, în comunele unde nu am avea preoți în loc, ne învoim ca studiul religiunii să-l propună învățătorul sau învățătorii școlii, pe lângă un deosebit control din partea oficiului protopopes.

6. Consistorul încă împărtășește părerea, că preoțimea este datoare să catehizeze fără de vr'o remunerațiune specială. Totuși, după cuvântul Sfintei Scripturi, că „Vrednic este lucrătorul de plata sa” (Sf. apostol Pavel), vom vedea foarte bucuros, dacă comunele bisericști vor face rost de onorare speciale pentru catehizare. În cazuri de aceste, onorările vor avea să se acorde totdeauna la finea anului școlar, și numai acelor catiheti — preoți și învățători —, cari dovedesc rezultate vrednice de a fi resplătite separat. De aceea —

7. Fiecare comună bisericască, amăsurat puterilor sale materiale, este îndatorată ca, în cea mai apropiată ședință de comitet parohial, să se ocupe de chestiunea aceasta, fixând suma acelu onorar

și isvoarele de acoperire. Aceasta li-se așteaptă cu atât mai vârtos, ca și pe aceasta cale să se creieze un stimulent pentru îmbunătățirea catehizației, bine știindu-se, că creșterea religioasă va fi de folos obștesc pentru izgonirea multor rele din sînul satelor no stre și din al caselor credincioșilor noștri. — Onorarele de sub întrebare însă nu vor putea fi ridicate, decât d'abia la finea anului școlar, amăsurat dispozițiilor ce se vor lua de aici în înțelegere cu Oficiul protopesc.

8. Cât privește regularea chestiunii de catehizare prin *comunele urbane*, aceasta încă se va regula după cea mai serioasă chibzuire, în cadrele demersurilor deja începute de mai nainte. Și până la regularea, ce nu are să întârzie mult, organele încredințate cu împlinirea funcțiunii catihetice și cu controlul și povățuirea acelei instrucții religioase, sunt îndatorate a purta o grijă stăruitoare de catehizarea zeloasă și în comunele urbane (Arad, Lipova, Timișoara).

În cadrele altor îngrijiri din viitorul apropiat pentru îmbunătățirea catehizării peste tot, vom lua în combinațiune revenirea la conferențele pastorale-catihetice din anii de mai nainte de războiu și, dacă Statul ne dă ajutorul său, la organizarea de cursuri pentru catiheți.

Și până atunci însă, fiecare preot ori învățător-catihet să fie la locul său întru îndeplinirea acestei misiuni, alături de Statul Român care ne stă într'ajutor, desigur în convingerea sa patriotică și religioasă, că: *Pentru Popor, Dumnezeu e tot pe atât de trebuincios, ca Libertatea* (Mirabeau).

Arad, din ședința școlară dela 23 Noemvrie—6 Decemvrie 1920.

Consistorul ort. român din Arad.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului greco-oriental român din Arad.

Măritul nostru Congres național bisericesc prin concluzul său dela 20 Noemvrie 1879 Nr. 238, a decis înființarea unui fond mitropolitan și pentru augmentarea acestui fond a dispus totodată, ca în fiecare an la ziua de 6 Ianuarie, aniversarea Botezului Domnului, să se poarte în toate bisericile din provincia noastră mitropolitană „*discul mitropoliei*”. Conform acestui concluz grăbim și de astădată a trage atențiunea tuturor la sărbătoarea „*Botezul Domnului*” din anul 1921, când iarăși să se poarte în toate bisericile din eparhia noastră „*discul mitropolitan*”, și noi îl recomandăm tuturor spre călduroasă sprijinire.

Special însărcinăm pe conducătorii oficiilor parohiale, ca publicând de timpuriu poporului credincios purtarea discului, să îngrijească ca banii ce vor încurge numai decât, dar cel mult până la 31 Ianuarie 1921, să-i administreze părintelui protopresbiter concernent cu raport special, iar părinții protopresbiteri se însărcinează, ca pe baza rapoartelor dela oficiile parohiale, să facă un conspect, în care indicând în ord. alfabetic numărul

tuturor comunelor din tract, să inducă apoi și sumele, ce au încurs dela fiecare comună; apoi acest conspect și banii încurși, precum și rapoartele oficiilor parohiale să le subștearnă Consistorului de aici cel mult până la 28 Februarie 1921 — ca astfel Consistoriul nostru să-l poată administra la mitropolie până în Martie 1921.

Pentru subșternerea la timp a raportului și a venitului de pe acest disc e răspunzător *conducătorul oficiului parohial* care ori s'a adunat mult, ori puțin e îndatorat a raporta și a administra rezultatul la locul său și în timpul normal prin circularul prezent. Circular special nu se va trimite.

Arad, 3/16 Dec. 1920.

Consistorul ort. român din Arad.

Recreditiv istorice în jurul icoanei dela Prizlop.

(1780—1913.)

(Urmare din Nr. 41).

Sub icoană e scris:

„O Fecioară prea lăudată
Tu ești Maică adevărată
Că ții la sfintele brațe
Pe fiul din sfânta Troiță
Pre acest Maică l-ai născut
Și fecioară curată ai rămănat
Ești de Dumnezeu născătoare
Și lumii folositoare”.

Pe marginea dedesupt e scris: „Leat (datul) 7260 (1752) și fiind zugrav Ioan Otoel (din Ocna și Mihai Ucenic. S. M. Prizlop”.

Pe marginea de astânga, sunt pingați profetii: Moisi, Iacob, Nan, Isaia, Gedeon și Malahie. Eară pe marginea dreaptă tot dedesupt: Avram, Sofonie, Aghie, Eremie, Amos și Zaharie.

Comparând acum de scrierea laconică din 1764, alui Filotei, despre exteriorul icoanei din Blaj, cu forma ce o vedem că are icoana dusă în 1913, la Prizlop, *nu aflăm nimic ce s-ar potrivi, ca să nu putem identifica aceste două piese de icoane și să le socotim în realitate drept numai una și aceeași piesă*. Unica greutate ce întâmpinăm e, că exemplarul din 1764, pe care îl descrie Filotei, îl descrie la 1764, ca existent deja de vr'o 30 de ani, pe când cel dus la Prizlop în 1913 la anul 1764 a fost numai de 12 ani; ca unul ce fu lucrat în 1752. Dar se prea poate, că la 1752, să se fi zugrăvit numai iconițele decoratoare, iar figura dominantă, se fie anterioară.

Altcum inscripția nu exclude o interpretare ca aceea, că Varlaam Toplița a zugrăvit imaginea principală, adică chipul Preacuratei, nu se știe la care an, iar zugravul Ioan din Ocna, la 1752 a întregit tabloul cu ornamentalele marginali; ori că ambii au lucrat de odată în 1752 la toate figurile. Se mai poate în sfârșit înțelegere inscripția și așa, că Ioan din Ocna cu ucenicul său Mihail au zugrăvit totul la 1752 și Varlaam cu ceilalți cari se mai amintesc în inscripție, au suportat numai „*chelciugul*” (költség).

Preste tot luat deci nu se poate stabili, că la anul 1752, fost-a zugrăvită icoana în toată întregimea ei, sau că numai stafagiul și tâmpla datează dela acest an, pe când chipul predominant al Preacuratei, e cu mult, ori cu puțin mai vechi.

În vremece deoparte nu ne putem clarifica deplin asupra întrebărilor, că cine, ce și când lucrat, de altă parte nu putem proba, pecum

nici nega, că icoana aceasta e una și aceea cu cea care plângea în Blaj la sicriul lui Aron. Ce putem știe e acela, că *icoana dusă la Prizlop în 1913, nu e și nu poate fi, imitația sau dublul exemplar, promis de episcopul Maior călugărilor din Prizlop*. Ne-am isbi de anahronism dacă am susține așa ceva. Icoana dusă la Prizlop, e făcută în 1752 ori și mai nainte, pe când cea ce va fi făcută Maior, a trebuit să fie posterioară anului 1775.

Înainte de a trece la alt capitol, carele servă deodată și ca epilogul prezentei disertații, ar fi cu cale să prezentăm mai deaproape lectorilor și pe persoanele veșnicite în epigrafiia icoanii.

Numai despre două se poate afla ceva date verosimile. Idita (Iudita) Miclăuș, pare a fi dintre înaintașii preoților. Isaia, Nicolae și Ștefan Miclăuș din Petros, pe la anii 1810—1861; cari apoi cu toții se vor fi coborât dela Doncsa Micleus de Rânbărbat; unul dintre mandatarii antiregelui maghiar Szapolyai János în anul 1540 la „*reambularea*” frontierei Ardealului și Munteniei, cu comisarii Vodei Radu VI. Paisie Basarab.¹⁾

Domeniul Jupanestilor, la 1631, dela postelnicul Hamza, îl cumpără un Mikleus de Borbatviz.²⁾ Cronica rimată a mănăstirii Prizlopului a mai transmis posterității numele unui preot Oprea Miclăuș. Acesta în societatea altor trei obraze, ar fi ostenit, — ca mandatarii enoriei biser. din Săliștea Sibiului — la Viena, la „*maica*” regina Maria Terezia, spre a cere scut contra propagandei cu forța a unirii.

Între epigrafiții dela icoană, figurează „*eromonahul Varlaam Toplița*”. Cred a ghici adevărul, dacă pe acest Varlaam îl identific cu Vasile Toplițeanu, călugăr la Prizlop și unul din ternariul restauratorilor mănăstirii acesteia. Vasile, Varlaam își zice Toplițeanul, pentru că e din Toplița (județul Murăș-Turda) de obârșie; ori că a fost novitru la mănăstioara din Toplița. Deaci ușor a putut trece muntele de hotar, ca să fie inaugurat în Valahia de călugăr formal și apoi după obiceiul vremii să treacă iarăș la Prizlop.

(Va urmă)

¹⁾ Actul de învoire e redactat românește în Târ-goviște la 3 Iulie 1540 de gramaticul Bogdan. I. Cav. de Pușcariu. Date ist. priv. la familiile nobile române. Sibiu, I. 1892 pg. 150 și vol. II. 1895 pg. 240. — ²⁾ Rev. „*Transilvania*” Sibiu 1894 pg. 202.

INFORMAȚIUNI.

Comemorarea mitropolitului Andrei Baron de Șaguna. În ziua de 30 Nov. (13 Dec.) a. c., ziua sf. apostol Andrei, s'a oficiat părăstas în biserica catedrală din Arad întru amintirea marelui nostru arhiepiscop și mitropolit, Andrei *Baron de Șaguna*. Părăstasul l-a celebrat P. O. D. Traian *Vățian* protopopul Aradului, asistat de părinții: Dr. Teodor *Botiș*, directorul seminarului, Alexiu *Popovici*, și Eugen *Crăciun* parohi și diaconul Ioan *Cioara*. Răspunsurile funebrele le-a dat corul seminarului. — După terminarea părăstasului Societatea de lectură a tinerimei dela institutul teologic și școala normală diecezană a arangiat o festivitate școlară. A deschis-o P. O. D. Dr. Teodor *Botiș*, directorul institutului. Discursul comemorativ l-a rostit Gheorghe *Ienovan* cl. c. III. Ioan *Guiaș* și Victor *Corbu* cl. c. I. Simion *Șiclovan* cl. c. III. și Dimitrie *Botău* elev în cl. VIII. normală au recitat

câte-o poezie. F. Codreanu cl. c. II. a cetit o disertație. Serbarea a încheiat-o P. O. D. Mihaiu *Păcățian* asesor-referent consistorial, prin o cuvântare adresată elevilor, ca îndemn la muncă și viață religioasă spre binele și fericirea bisericii și a neamului, pentru cari a dus o luptă atât de mare apostolul bisericii noastre, Andrei Baron de Șaguna.

Victimile atentatului dela Senat. Episcopul greco-catolic român al Orăzii-mari, P. S. Sa *Dr. Dimitrie Radu*, ministrul de justiție *Dimitrie Greceanu* și senatorul *Spiru Gheorghiu*, căzuți victimă atentatului criminal îndreptat contra Senatului, au fost petrecuți spre odihnă veșnică cu funerarii naționale. În fața mormintelor, ce ascund osămintelor acestor jertfe scumpe pe altarul iubirii de neam și al ordinii sociale, se închină cu smerenie, cu pietate și recunoștință eternă toată suflarea românească. Adormiții în Domnul vor fi pururea simboluri vii, cari vor înălța conștiințele și vor îndemna la patriotism și muncă rodnică și desinteresată pentru înflorirea și mărirea scumpei noastre Români. Fie-le țărâna ușoară și memoria în veci binecuvântată!

Confirmarea alegerii din Oradea-Mare. Majestatea Sa regele nostru Ferdinand I. a binevoit a confirma alegerea I. P. C. Sale Roman R. *Ciorogariu*, arhimandrit și vicar episcopesc, de episcop ortodox al Orăzii-mari. I. P. C. Sa grav rănit la groaznicul atentat dela Senat zace în spitalul Colțea din București.

Nr. 2930/1920.

Aviz oficios!

În editura tipografiei arhidiecezane din Sibiu a apărut cartea: „Istoria desrobirei religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII. de Dr. Silviu Dragomir profesor universitar, membru corespondent al Academiei Române“. Prețul 20 lei.

Această carte de deosebită importanță pentru biserica noastră să nu lipsească din biblioteca a nici unui preot român.

Deci o recomandăm onor. preoțimi cu toată căldura; iar pentru bibliotecile parohiale decretăm procurarea de obligatoare.

Arad, din șed. cons. ținută la 3/16 Decembrie 1920.

Consistorul ort. român din Arad.

No. 30/920.

Aviz oficios!

Avizăm onoratele oficii protopresbiterale, parohiale, precum și pe toți cei interesați, să facă plătirile și să-și ridice competențele dela cassa consistorială cel mult până la 12/25 Decembrie 1920, pentru că după această dată — fiind ocupați cu încheierea anului — nu mai putem face plătiri și încasări.

Arad, la 1/14 Decembrie 1920.

Administrațiunea cassei Consistorului diecezan gr. ort. român Arad.

PARTEA OFICIALĂ.

Concurs.

Pentru îndeplinirea unui post de învățător-cantor devenit vacant la școala populară confesională ort. română din **Pecica-română**, (jud. Arad), se scrie concurs cu termen de **21 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“ cu următoarea dotațiune anuală:

1. Salar, conform Normei de salarizare, în vigoare, reflectându-se după necesitate și la ajutor dela Stat. 2. Relut de cvartir. 3. Taxa stolară uzuată la înmormântări și alte servicii. 4. Pentru scripturistică 20 Lei. 5. Conferință învățătorescă 20 Lei. 6. Curatorat 100 Lei. 7. Prund pentru legume. 8. Pentru încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Învățătorul ales va avea să îndeplinească următoarele îndatoriri: 1. Va cerceta regulat sf. biserică cu elevii săi, pe cari îi va instrui să cânte răspunsurile liturgice fără altă remunerațiune. 2. Va ține strana. 3. Va ține școala de repetiție le caz de lipsă. 4. Va conduce clasele, cari i se vor încredința din partea factorilor școlari. 5. Va conduce socoțile bisericești, culturale și fundationale, întrucât i-se vor încredința, în care caz va primi o remunerațiune separată.

Reflectanții sunt poțiti să-și înainteze în termenul indicat recursurile adresate Comitetului parohial din Pecica-rom. la adresa P. O. Domn. Traian Vățian, protopop ort. rom. în Arad, având să acludă următoarele documente: a) Extras de botez. b) Diploma de învățător. c) Atestat de apartinență. d) Atestat de serviciu de până acuma. e) Eventual atestat despre destornicia în conducerea corului vocal.

Dela recurenți se recere, ca sub durata termenului concursual să se prezenteze în vre-o Duminecă, ori sărbătoare în sf. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Traian Vățian*, m. p. protopop, inspector, școlar.

—□—

1—2

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala ort. rom. din **Sămbăteni**, se publică concurs cu termen de **30 zile**, pe lângă următoarele emolumente:

1. Sălar anual dela comuna bis. 1200 lei.
2. Locuință în edificiul școalei și grădină pentru legume.
3. Pentru scripturistică 25 lei.
4. Pentru conferință 25 lei.
5. Pentru încălzitul salei de învățământ 3 stânjini de lemne.
6. Curatoratul în sarcina comunei bis.
7. Întregire de salar dela stat, care a fost pusă în curgere și până acum.

Alesul va fi obligat să provada strana în sf. biserică, să conducă școlarii la serviciul divin și săi instrueze în cântările și răspunsurile liturgice.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poțiti a-și înainta rugărilor de concurs, ajustate cu documentele prescise în „Regulamentul pentru org. inv.“ și adresate Comitetului parohial din Sămbăteni, la Prea On. Oficiu protopopesc ort. rom. în Arad. Totodată vor avea a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în celea rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Traian Vățian*, m. p. protopop, inspector școlar.

—□—

1—3

2749/1920.

Pentru deplinirea definitivă a postului de directoră la internatul diecezan de fete din **Arad**, se publică cu termen de **21 zile**, următorul concurs.

Dela recurențe se cere:

1. Să poseadă perfect, în graiu și în scris, limba literară română și să aibă cunoștință de limba franceză.
2. Să aibă studii îndreptățitoare pentru vre-o catedrală de școală secundară.
3. Să fie de religione ortodoxă română.
4. Să aibă îndeletnicirea cuvenită în ale căsniciei unui internat, având să conducă socoțile și căsnicia internatului.

5. Despre științele și aptitudinile cerute prin acest concurs precum și despre serviciile prestate vre-unei școale sau vreunui internat să prezinte documentele necesare, în original.

6. Să prezinte atestat medical dela vre-un medic oficial, că este sănătoasă din destul pentru serviciul de sub întrebare.

Beneficiul ce se oferă va sta: din dotațiunea ce va corespunde după vremuri amasurat pregătirilor, dacă ar fi rămas în serviciul învățământului.

Fiitoarea directoră va fi partașe la fondul de penziune al statului în condițiile, ce i-le va recunoaște statul.

În prețul prevederii întregi în internat, adecă pentru vipt, cortel, luminat, încălzit și spălat, directoră i-se va socoti cvota lunară de 300 lei, ce i-se va scoate din salar.

Îndatoririle directorăi vor fi să îngrijască de căsnicia internatului, purtând socoțile institutului și să conducă educația elevilor de internat.

Chestiunile în detail, cari s-ar ivi în legătură cu oficiul și beneficiul fiitoarei directoră își rezervă Consistorul să le reguleze.

Arad, la 10/23 Nov. 1920.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

2—2

Nr. 1458 șc. 1920.

Consistorul eparhial ortodox din Oradea-Mare publică concurs pentru 1. post de profesor de religiunea la școlile normale de băieți și fete din **Oradea-Mare**, pe lângă următoarele condițiuni:

Pot competi numai preoți sau absolvenți de teologie cu cvalificație preoțască de clasa primă, eventual cu studii teologice superioare.

Vor fi preferiți acei Dni preoți cari în vara anului curent au urmat cursul de pedagogie în Cluj, anume organizat în acest scop.

Alesul va catehiza cel puțin 16 ore la săptămână și o oră de exortare.

Profesorul de religiune va face parte de drept din corpul didactic al școalei normale, având toate drepturile și datorințele împreunate cu această calitate.

Salarul puterilor didactice pentru învățământul religiunei se dă în întregime din partea statului, la fel cu salarul celorlalte puteri didactice dela școala normală cu toate drepturile asigurate pe seama acestora.

Anii de serviciu împliniți mai nainte în altă slujbă bisericească, chiar și înainte de a se preoți se vor computa la salar după normele fixate.

Reflectanții la acest post să-și prezinte rugarea Consistorului eparhial ortodox din Oradea-Mare până la **12/25 Decembrie 1920**, însoțită de următoarele documente:

1. Autobiografia pe scurt cu evidențierea anilor de serviciu cari să se calculeze la stațorirea dotației profesionale.

2. Extras de botez.

3. Testimoniu de maturitate.

4. Absolutor teologic.

5. Testimoniu de cvalificațiune preoțască.

6. Atestat de serviciu de până aci.

Documentele se pot trimite și în copie autentică.

Oradea-Mare, din ședința Consistorului eparhial, ca senat școlar, ținută la 12/25 Noembrie 1920.

Consistorul eparhial ortodox român.

Roman Ciorogar, arhimandrit președintele consistorului.

—□—

2—2

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătorescilor cantonale, la școala primară gr. or. rom. din comuna **Murani**, protopresbiteratul Vinga, se publică concurs cu termen de **30 zile**, dela 1. publicarea acestuia în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În salar fundamental dela comuna bis. 600 lei în bani solviți în rate lunare anticipative, din cassa culturală. Întregirea de salar se va cere dela stat, pentru care sumă, comuna bis. nu garantează.

2. Cvatir în natură, care constă din 2 odăi, tindă, cămară, grajd, cotețe și o grădină pentru legume.

3. Pentru conferințe 30 lei, iar pentru scripturistică 30 lei.

4. Stolele dela înmormântări unde va fi po-

tit 2 lei, iar dela participare la parastase 1 leu.

De curățirea și încălzitul salei de învățământ se va îngrijii parohia.

Alesul se va îngrijii de curățirea locuinței pe din lăuntru, iar pe din afară comuna bisericească.

Alesul va prevedea cantoratul în sf. biserică, va conduce elevii la sf. biserică și va cânta răspunsurile în Dumineci și sărbători cu elevii.

Darea după beneficiu, va solvi-o alesul.

Recursele ajustate cu documentele necesare, — adresate Comitetului parohial din Murani — se vor trimite P. On. Oficiu protopresbiterial gr. or. rom. în Vinga, având recurenții, a-se prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Murani, spre a cânta și a se face cunoscuți alegătorilor.

Murani la 20 Sept. (3 Oct.) 1920.

În conțelegere cu: *Dr. P. Tiucra* m. p. protopop.

—□— 2—3

Pe baza rezoluțiunii Ven. Consistor de sub Nr. 2684/920, prin aceasta să escrie din nou concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. I. din **Comlăuș**, (jud. Arad), devenită vacantă prin abdicarea parohului Virgil Mihulin, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios. „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente:

1. Una sesiune pământ extravilan în extenziunea ei de azi împreună cu dreptul de pășune. 2. 4 cănepiști aparținătoare sesiunii. 3. Intravilanul parohial folosit de fostul paroh. 4. Retribuțiunea de bir, și stole: 420 lei. 5. Alte venituri accidentale și întregirea dela stat, pe care însă comuna bis. nu o garantează.

Alesul preot va suporta toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va împlini toate funcțiunile, va predica cel puțin odată la lună și va catehiza la școlile unde va fi reclamat, fără altă remunerație.

Parohia fiind de cl. I. dela recurenți se cere cvalificația prescrișă în concluzul sinodului eparhial de sub Nr. 84/910. În lipsa reflectanților de cl. I. se admit și cei cvalificați pentru parohii de cl. II. cari vor produce atestat despre absolvirea a lor 8. cl. gimnaziale cu testimoniu de maturitate.

Recursele ajustate regulamentar și cu atestat de serviciu de până acum, eventual consimțământul Arhierelui diecezan dacă ar fi din altă dieceză, sunt a-se înainta în termenul concursual oficiului protopopesc rom. ort. din Șiria, adresate Comitetului parohial rom. ort. din Comlăuș și cu stricta observare a § 33 din regulamentul pentru parohii. Concurenții vor avea a-se prezenta în sft. biserică din Comlăuș, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința extraordinară a Comitetului parohial rom. ort. din Comlăuș, la 16/29 Ian. 1920.

Ioan Cuedam m. p., v. preș. com. parohial.
Dimitrie I. Popa m. p. notar, adhoc al comitetului. În conțelegere cu: *Mihail Lucușa* m. p., protopresbiter rom. ort.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc, cantoral dela școala confesională gr. ort. rom. din **Lipova**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Dotăția împreună cu acest post anual-minte este:

1. În bani gata 600 lei. 2. Locuință corespunzătoare în edificiul școlar și grădina extravilană. 3. Pentru conferință suma ce o vor reclama trebuințele. 4. Pentru scripturistică 50 lei. 5. Venitele cantonale dela funcțiunile unde va fi poftit și la cari are să participe. 6. Ajutoarele precum și întregirea recerută conform anilor de serviciu a învățătorului ales se va cere dela stat. 7. De încălzitul și văruitul salei de învățământ și a întreg edificiului pe din afară se va îngrijii comuna bisericească, iar a locuinței învățătoresc pe dinlăuntru cade în sarcina învățătorului.

Reflectanții cari vor dovedi capacitate de a instrui și conduce corul vocal existent vor fi preferiți și vor primi o remunerațiune anuală cel puțin 300 lei.

Alesul învățător e îndatorat a instrui elevii în cântările bisericești, să conducă elevii în toate Duminecile și sărbătorile la sf. biserică.

să cânte cu dâșii răspunsurile liturgice și să conducă strana fără alta remunerațiune.

Reflectanții au să-și înainteze recursele lor înstruite cu documentele prescrișe și adresate Comitetului parohial din Lipova, P. On. oficiu protopopesc gr. ort. rom. din Lipova, precum și a-se prezenta în sf. biserică din Lipova în vreo Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic și să se facă cunoscut poporului.

Lipova, din ședința Comitetului parohial ținută la 26 Octomvrie (8 Noemvrie) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă* protopresbiter.

—□— 2—3

Nr. 231/1920.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Ucureș** de clasa II. ordinul Venerat, Consistoriu de sub Nr. 337. B. a. c. se publică nou concurs cu termen de alegere la 30 zile dela prima publicare, cu următorul beneficiu.

1. Pământ parohial de 16 jug. catastrale, care cu ocaziunea expropriării de pământ, domenal se va întregi la una sesiune. 2. Competința de pășunat 8 jug. catastr. 3. Birul dela fiecare casă câte 30 litre cucuruz sfărmat, ori prețul curent al aceluia. 4. Dela înmormântare de clasa I. 8 lei, clasa II. 6 lei, clasa III. 4 lei, pentru înmormântarea pruncilor sub 7 ani 2 lei. Botezul 40 bani. Feștania 1 leu. Cununia 2 lei. 5. Întregirea dotațiunii dela stat. De locuință se va îngrijii preotul ales, carele va avea a catehiza la școlile din loc fără altă remunerație. Dările de stat le va plăti preotul.

Recurenții suplicele lor adresate Comitetului parohial să-le trimită la of. protopresbiterial în Girișul-negru, având a-se prezenta la sf. biserică pentru a servi și predica.

Ucureș din ședința Comitetului parohial, ținută la 18/31 Octomvrie 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Sêrbu*, protopop.

—□— 2—3

În sensul deciziei Venerat Consistorul Orădan de sub Nr. 1083. B. 1920 pentru îndeplinirea parohiei vacante **Suplac**, de clasa II. se publică nou concurs, cu următoarele emolumente: 1. Pământ parohial de 10 cubule. 2. Competința de pășunat. 3. Birul câte 30 litre cucuruz sfărmat dela peste 200 numere de case. 4. Stolele îndatinat. 5. Întregirea dotației dela stat. 6. Casă parohială cu supraedificatele. Alesul va trebui se provadă catehizarea școlarilor. Terminul alegerii la 30 zile dela prima publicare.

Recurenții să-și trimită recursele adresate Comitetului parohial, la subscrișul în Girișul-negru, având a-se prezenta la sf. biserică din Suplac pentru a servi. ori cântă și cuvânta.

Din însărcinarea Comitetului parohial.

Petru Sêrbu, protopop.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa a III. din comuna **Ateașu**, tractul Tinca, județul Bihor devenit vacantă prin moartea parohului se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumintele împreună cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 14 lughere catastrale și 1291□.

2. Locuința parohială cu 3 camere, culină de vară, cântălărie, cămară de economie și supra edificatele și grădina.

3. Birul legal și anume dela credincioșii cu pământ una vică grâu, dela credincioși fără pământ, una vică porumb ori orz. Se notifică că, din bir parohul ales are se dele 10 vici grâu sfătului pentru serviciile ce are a presta.

4. Stolele uzuat.

5. Întregirea dela stat, pentru care parohia nu la răspunderea.

6. Dările erariale alesul le solvește.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și subșterne petiția concursuală înstruată cu documentele prescrișe M. Onoratului oficiu protopopesc cu sediul în Salonta-mare. Județul Bihor adresate Comitetului parohial gr. or. rom. din Ateașu și sunt obligați cu stricta observare a §-lui 33 din „Regulamentul” pentru parohii, a-se prezenta în sfânta biserică din Ateașu în vreo

Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale oratorice.

Dnt din ședința Comitetului parohial gr. or. român din comuna Ateașu ținută la 20 Septemvrie (3 Octomvrie) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Nicolae Roxin*, protopresbiterul substituit.

—□— 3 3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de cl. III. din comuna **Lupoia**, tractul Tinca, județul Bihor, se escrie concurs în termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Una vică de cucuruz dela toată casa.
2. Patru lughere catastrale de pământ.
3. Casă parohială.

Alegândul va solvi dările după sesiune și va catehiza la școala din loc fără altă remunerație.

Reflectanții au a-și înainte rugărilor ajustate cu documente la oficiul protopresbiterial în Salonta, adresate Comitetului parohial din Lupoia, având a-se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică deacolo pentru dovedirea desterității în celea rituale și a oratoriei.

Dat în ședința Comitetului parohial, ținută la 17 Oct. n. 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Nicolae Roxin*, protopresbiterul substituit.

—□— 3 3

Bibliografie.

Biblioteca populară a Asociațiunii și calendarul. „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” aduce la cunoștința membrilor săi și a întregii obști românești, că *Biblioteca sa populară* care, în timpul războiului n'a mai putut apărea, acum reapare. Au ieșit de sub tipar și se află de vânzare: Nr. 92. Satul meu, un sat din Ardeal de Ioan Georgescu. Prețul 3 Lei. Nr. 93. Din popor de Petrea Dascălul. Prețul 3 Lei. Nr. 94. Povestiri de Ion Agârbiceanu. Prețul 3 Lei. Nr. 95. Calendarul Asociațiunii pe anul 1921, întocmit de dl Ioan Georgescu, secretarul literar al Asociațiunii, cu ajutorul celor mai buni scriitori pentru popor: d-na Aurelia Pop, d-nii Ion Bianu, Al. Lupeanu-Melin, Gavril, Todica, Romul Simu, E. A. Chitfa, V. Păcală, Dr. G. Preda ș. a., și e împodobit cu vederi frumoase din războiul pentru întregirea neamului, precum și cu vederi de obiecte privitoare la industria noastră țărănească. Calendarul are, pe lângă părțile obișnuite (poștă, telegraf, târguri din Ardeal și vechiul regat etc.) și o mulțime de răvașe (politic, cultural, bisericesc, militar ș. a.) despre întâmplările anului și e cel mai ieftin calendar românesc. Cine răspândește acest calendar, precum și Biblioteca populară a Asociațiunii, face operă de cultură națională. Abonamentul pentru zece (10) Nr-i pe seama membrilor „Asociațiunii” e 25 Lei, nemembrilor 35 Lei. „Asociațiunea”, Sibiu, Strada Șaguna 6.

Aviz!

A apărut: **Calendarul Diecezan din Arad pe anul 1921.** Conține: Cronologia. Sărbători și alte zile schimbăcioase. Posturile. Deslegări de post. Parastase oficioase. Sărbători naționale. Zile de repaos la judecătorii. Regentul anului. Anotimpurile, partea calendaristică. Întunecimile a. 1921. Taxele de poștă, telegraf și telefon. Consemnarea târgurilor din Crișana, Transilvania, Bănat și vechiul regat. Timpul vânatului și o parte literară instructivă, împodobită cu mai multe clișee.

Prețul unui exemplar 5 Lei + 1 Len 35 bani pentru factură recomandat. Revânzătorii beneficiază rabat. Se poate comanda contra bani gata în librăria diecezană din Arad.

Cenzurat: *Alexandru T. Stamat ad.*

Redactor responsabil: *Dr. Teodor Botiș*, profesor.